

Kauppalehti.fi

Artikkeli on julkaistu Kauppalehdessä <http://www.kauppalehti.fi/>.
Tekstin tekijänoikeudet omistaa Kauppalehti Oy.

Ruotsin vauhdissa on aihetta naapurikateuteen

Ruotsin talousihmettä äimistellään myös rikkaassa Norjassa

Keskiviikko 25.5.2011, Kauppalehti, Uutiset, sivu 4

Tukholma Auli Mauno

Kiitos, Ruotsi! Kiitos, Norja!

Ruotsin valtiovarainministerin **Anders Borgin** (maltillinen kokoomus) hoksottimet joutuivat todelliseen tulikokeeseen viime viikolla, kun Borg isännöi lehdistötilaisuutta yhdessä norjalaisten aatetovereittensa kanssa.

Kun norjalaiskansanedustaja kiitti Borgia tämän Norjan työmarkkinoille lähettämistä ruotsalaisnuorista, keksi Borg kiitellä norjalaisia Norjan korkeista pääomaverosta. Borgin mukaan on vain ajan kysymys ennen kuin norjalaiskapitalistit lähtevät joukkopakoon veroparatiisi-Ruotsiin.

Jo kolmatta kautta oppositiossa istuvat Norjan Höyre-kansanedustajat olivat tulleet Ruotsiin hakemaan inspiraatiota vuonna 2006 valtaan nousseen porvarihallituksen "työlinjasta", työllistämistä korostavasta talousohjelmasta.

Tilastojen valossa opintomatkan kohde oli outo: Ruotsin talous kasvaa nyttemmin kohisten, mutta se myös syöksyi rajusti finanssikriisiin takia. Näin ei käynyt Norjassa.

Ruotsin nuorisotyöttömyys on 28 prosenttia ja yleinenkin työttömyysprosentti on kaksi kertaa korkeampi kuin Norjan luvut. Norja taas tarjoaa vuosittain työpaikan 50 000-70 000 ruotsalaiselle. Useimmat näistä ovat nuoria.

Kovia työntekijöitä

Myös palkat Norjassa ovat merkittävästi parempia kuin Ruotsissa. Ruotsalaisia myös arvostetaan Norjassa kovina työntekijöinä. Vähän kuin suomalaisia aikoinaan Ruotsissa.

Borgin tärkein propaganda-ase Norjan suuntaan ei olekaan alhainen työttömyys vaan kasvava työllisyys. Se tietysti kiinnostaa Norjaa, joka ei halua rakentaa tulevaisuuttaan pelkästään ulkomaalaisen työvoiman varaan. Ensimmäistä kertaa historiassa Ruotsin työllisyys paranee rinta rinnan talousnousun kanssa. Tämä on Borgin mielestä porvarihallituksen tekemien isojen uudistusten ansiota.

Ruotsin valtiovarainministeriö laskee, että vuoden 2006 jälkeen tehdyt uudistukset merkitsevät "ajan mittaan" töitä noin 215 000 ruotsalaiselle. Valtiovarainministeriön alainen Finanssipoliittinen neuvosto on puolestaan arvioinut, että yksin ansiotuloverotuksen keventäminen kasvattaa työllisyyttä 75 000-100 000 hengellä.

- Vielä ei tämä ole toteutunut, finanssikriisi on hidastanut muutoksia, Finanssipoliittisen neuvoston suomalaisjäsen **Laura Hartman** korostaa.

Se, että työvoiman tarjonnan kasvattaminen kohentaa työllisyyttä, johtuu yksinkertaisesti kysynnän ja

tarjonnan laista: kun työvoiman tarjonta kasvaa, sen hinta laskee. Näin työnantajilla on varaa palkata enemmän väkeä.

Viiteen prosenttiin

Ruotsin työttömyyden Borg väittää kutistuvan vuoteen 2015 mennessä nykyisestä yli kahdeksasta prosentista viiden prosentin pintaan. Finanssipoliittinen neuvosto ja valtiollinen ennustelaitos Konjunkturiinstituten KI ovat myöntäneet tämän olevan mahdollista, jos vain palkkakehitys pysyy maltillisena.

Tämä ei kuitenkaan ole kirkossa kuulutettu. Syksyllä alkaa uusi työehtosopimuskierron ja monet ammattiliitot ovat julistaneet hakevansa korvausta finanssikriisin aikana tekemistään uhrauksista.

Ruotsin julkiselle taloudelle Borgin työttömyys- ja sairausvakuutusuudistukset ovat joka tapauksessa olleet mannaa. Finanssipoliittisen neuvoston tuoreen raportin mukaan yksin viime vuonna valtio säästi 30-35 miljardia kruunua, kolmesta neljään miljardia euroa.

- Se vastaa yhtä prosenttia Ruotsin bruttokansantuotteesta, Finanssipoliittisen neuvoston puheenjohtaja **Lars Calmfors** havainnollistaa. Isoin summa säästyy sairausmenosta.

Vertailun vuoksi: vuodenvaihteessa laskettiin, että hallituksen vuodesta 2007 lähtien tekemät neljä ansiotulovähennystä olivat maksaneet 70 miljardia kruunua, vajaat kahdeksan miljardia euroa.

Ei hätäpäivää

Mitä "kestävyysvajeeseen" tulee, niin Ruotsin valtiovarainministeriön laskelmien mukaan Ruotsilla ei ole hätäpäivää. Finanssipoliittinen neuvosto on tosin huomauttanut, että hallituksen eri vuosina tekemät ennusteet eroavat suuresti toisistaan.

- Lopputulos on täysin kiinni tehdyistä oletuksista, Calmfors korostaa.

Ruotsin hallitus onkin asettanut toimikunnan selvittämään keinoja ruotsalaisten keskimääräisen eläköitymisiin kohottamiseksi. Jatkossa eläkeikä nousee ehkä automaattisesti eliniän noustessa.

Ruotsin valtiontalous voi Finanssipoliittisen neuvoston mukaan olla vaarassa myös jo lähivuosina. Jos hallitus nimittäin toteuttaa sekä lupaamansa uudet veronkevennykset että menoja kasvattavat uudistukset:

Borgin on yhä vaikeampaa pitää kiinni kukkaronsa nyöreistä, koska Ruotsin hallitus ei ole enää enemmistöhallitus. Monet tahot yrityksiä myöten vaativat hallitusta panostamaan Ruotsin rapautuvaan infrastruktuuriin, surkeisiin kouluihin ja täyteen ahdettuihin sairaaloihin.

Myös hallituksen sairaus- ja työttömyysvakuutusuudistukset ovat tulilinjalla, ei vähintään median jatkuvasti esille kaivamien onnettomien ihmiskohtaloiden vuoksi.

Toistaiseksi Borg on torjunut sekä Finanssipoliittisen neuvoston kritiikin että myös väitteet hallituksen lyhytnäköisestä pihistelypolitiikasta.

Ruotsi on toista maata - esimerkkejä Ei perintö- ja lahjaveroa. Ei hoitovapaita, vuorotteluvapaita, työttömyysputkea, osa-aikaeläkettä. Oikeus tehdä osapäivätyötä, jos lapsi alle 8-vuotias. Lakisääteinen tiukka irtisanomissuoja: viimeksi sisään, ensimmäisenä ulos. Ay-jäsenmaksu, työttömyyskassamaksu - ei saa vähentää verotuksessa. Arviolta yli miljoona ilman työttömyyskassaa. Ainakin 150 000 työtöntä ilman työttömyyskorvausta. Velvollisuus hakea kaikkia työpaikkoja kaikkialta maasta 1. työttömyyspäivästä lähtien. Ensimmäinen sairauspäivä palkaton. Ei tuettua työterveyshuoltoa. Kilpailuttaminen ja yksityistäminen pitkällä koko julkisella sektorilla.